

Hanna Pacholska
Oddział Wydawnictw Zwartych
Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu

Wpływ zmian technologicznych na usprawnienie procesów opracowania zbiorów w Oddziale Wydawnictw Zwartych

The impact of technological advances on resources cataloging improvement in Monographs Department

Abstrakt:

W artykule omówiono wpływ komputeryzacji i reorganizacji BUWr na zmianę organizacji pracy Oddziału Wydawnictw Zwartych. Wykorzystanie możliwości klienta systemu Virtua w procesie katalogowania książki, budowanie warsztatu pracy w oparciu o stronę domową BUWr, Centrum NUKAT i Internet (na podstawie własnych doświadczeń w pracy na stanowisku katalogera).

Abstract:

The article discusses the impact of computerization and Wrocław University Library reorganization on the activities of Monographs Department. It offers an insight into the opportunities of VIRTUA system clients in book cataloging and into the building a field of activity as based on Wrocław University Library homepage, NUKAT Center, and the Internet (on the basis of the author's own professional experience as a cataloger).

Słowa kluczowe:

Oddział Wydawnictw Zwartych BUWr, opracowanie zbiorów bibliotecznych, zmiany technologiczne, Virtua, współkatalogowanie.

Keywords:

Wrocław University Library, Monographs Department, library resources cataloging, technological advance, VIRTUA, shared cataloging.

Wstęp

„Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu jest jednostką ogólnouczelnianą o zadaniach: usługowych, dydaktycznych i naukowych [...] pełni funkcję ogólnodostępnej biblioteki publicznej, służącej upowszechnianiu nauki i kultury w społeczeństwie” [11]. Oprócz zadań wynikających z Ustawy o bibliotekach: gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych, Biblioteka realizuje swą misję m.in. przez zapewnianie dostępu do zbiorów własnych i globalnych zasobów informacyjnych.

Właściwe opracowanie zbiorów „zgodne z obowiązującymi normami opisu dokumentów i zasadami tworzenia informacji o nich w bibliotece, tj. tworzenie różnych katalogów” [5, s. 66], zapewnia pełne wykorzystanie zbiorów i powszechną ich dostępność. Katalogi, rejestrujące całość zbiorów bibliotecznych, są pierwszym źródłem informacji, z jakim styka się użytkownik. Dokumenty znajdujące się w zbiorach biblioteki „nabierają [...] pełnej wartości naukowej i użytkowej dopiero z chwilą ujęcia ich w katalogach udzielających szybkiej i dokładnej informacji o nich” [9, s. 78].

W ciągu 70 lat katalog BUWr przeszedł ewolucję od katalogu kartkowego (alfabetycznego i rzeczowego) do katalogu komputerowego (lokalnego BUWr i centralnego NUKAT), tradycyjne karty katalogowe zastąpił rekord bibliograficzny.

1. Oddział Wydawnictw Zwartych

Opracowywanie formalne i rzeczowe zbiorów bibliotecznych (wydawnictw zwartych wydanych po 1800 r. i dokumentów elektronicznych) należy do podstawowych zadań Oddziału Wydawnictw Zwartych [12].

W publikacji *Komputeryzacja Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu – dziesięć lat doświadczeń* zabrakło artykułu dotyczącego Oddziału Wydawnictw Zwartych (OWZ), który przystąpił do komputeryzacji jako jeden z pierwszych, warto krótko przypomnieć najważniejsze wydarzenia z historii Oddziału [6, s. 11].

Oddział powstał w 1945 r., na przestrzeni lat zmieniał nazwę, strukturę i zakres działania. Obecnie funkcjonuje pod nazwą Oddział Wydawnictw Zwartych

Pierwotnie do zadań Oddziału należało: katalogowanie bieżących nabytków oraz zbiorów zabezpieczonych (z dawnej Biblioteki Miejskiej, dawnej Biblioteki Uniwersyteckiej i tzw. koncentracji zbiorów), prowadzenie ksiąg inwentarzowych oraz opracowanie techniczne. W 1969 r. wprowadzono centralne opracowanie zbiorów dla sieci bibliotek zakładowych, w 1993 r. przejęto inwentarze bibliotek zakładowych [13, s. 115–116].

W 1988 r. zaczęto opracowywać zbiory według *Polskiej Normy PN-82/N-01152 i Przepisów katalogowania książek* autorstwa Marii Lenartowicz.

W 1994 r. wraz z komputeryzacją BUWr pracownicy OWZ przeszli szkolenia komputerowe w zakresie stosowania formatu USMARC. Do czynności, które musiał wykonać bibliotekarz katalogujący (kataloger), oprócz tradycyjnego katalogowania, doszły dodatkowe, wymagające nowych umiejętności i kwalifikacji: tworzenie rekordów wzorcowych do Centralnej Kartoteki Haseł Wzorcowych, tworzenie rekordów bibliograficznych w katalogu lokalnym BUWr, kopiowanie haseł z CKHW i rekordów bibliograficznych z katalogów komputerowych innych bibliotek w Polsce.

Celem komputeryzacji było przyspieszenie procesu opracowania zbiorów, by jak najszybciej trafiały do czytelnika. W BUWr utrzymano dwutorowość pracy, prowadzono dwa katalogi: tradycyjny kartkowy i lokalny komputerowy.

Do opracowania technicznego książki doszły czynności: oklejanie książki kodem kreskowym i tworzenie rekordu egzemplarza. Rekord egzemplarza zawierał informacje przypisane jednostkowemu egzemplarzowi książki: sygnaturę (wg numerus currens), cenę lub wartość książki, lokalizację, akcesję, proveniencję, kod kreskowy. Dane te umożliwiły automatyczne zamawianie i wypożyczanie książek.

Przełomem w automatyzacji procesów bibliotecznych było utworzenie w 2002 r. katalogu centralnego NUKAT (Narodowy Uniwersalny Katalog) i zmiana oprogramowania na system VIRTUA. Rozpoczęło się współkatalogowanie w formacie MARC 21 [14, s. 721].

Koncepcja NUKAT – to współkatalogowanie, polegające na tworzeniu jednego rekordu bibliograficznego dla każdego nowego dokumentu, pojawiającego się w bibliotekach współkatalogujących i po zatwierdzeniu skopiowanie do biblioteki lokalnej [2, s. 182–183].

Współkatalogowanie wymaga ścisłego przestrzegania procedur dotyczących kolejności przygotowania i modyfikacji rekordów, jak również tworzenia opisu bibliograficznego książki zgodnie z obowiązującymi zasadami: formatem, normami i przepisami katalogowania (nie stosowanie się do nich wydłuża czas od powstania do skopiowania rekordu).

W tej sytuacji szczególnego znaczenia nabiera rola bibliotekarza systemowego, jako łącznika w obiegu informacji między Centrum NUKAT a katalogerami.

Na przyspieszenie opracowania tradycyjnego książki wpłynął zakup w 2001 roku drukarki i opracowanie programu do drukowania kart katalogowych na podstawie opisów bibliograficznych, znajdujących się w katalogu komputerowym. Z roku na rok, począwszy od 1998 r., ograniczono drukowanie tradycyjnych kart katalogowych, aż do decyzji dyrekcji BUWr z dnia 1 lipca 2010 r., kiedy to zaprzestano drukowania kart dla książek współczesnych opracowywanych w systemie Virtua i zakończono pracę dwutorową [8].

W 2009 r. informatycy wdrożyli narzędzie do automatycznego pobierania autorskich rekordów bibliograficznych z bazy NUKAT do bazy BUWr. Proces od momentu zatwierdzenia rekordu bibliograficznego w Centrum NUKAT do pokazania go w bazie lokalnej przebiegał w ciągu jednej nocy, a to przyspieszyło proces katalogowania o jeden dzień.

Z dniem 1 czerwca 2010 r. wprowadzono nowy sposób inwentaryzowania zbiorów (jednostką ewidencyjną staje się wolumin, w przypadku wydawnictwa wielotomowego każdy tom posiada odrębny numer inwentarzowy) [7]. Tradycyjne księgi inwentarzowe zastąpił inwentarz elektroniczny (tworzony i testowany od 2005 r.). Osoby prowadzące inwentarze, zostały przeszkolone w tworzeniu rekordu egzemplarza.

W 2011 r. w wyniku reorganizacji przeprowadzonej w BUWr – połączono Oddział Opracowania Druków Zwartych i Oddział Opracowania Rzeczowego w jeden Oddział Wy-

dawnictw Zwartych (oprócz sekcji opracowującej nabytki dla magazynu biblioteki głównej i bibliotek specjalistycznych, wyodrębniono Sekcję Opracowania Technicznego).

Decyzja ta wpłynęła na organizację pracy w Oddziale, nastąpiły intensywne szkolenia pracowników, których efektem jest opracowanie kompleksowe książki (formalne, przedmiotowe, Klasyfikacja Biblioteki Kongresu) przez jednego katalogera na jednym stanowisku pracy.

Jednocześnie BUWr brała udział w projekcie „NUKAT – Autostrada Informacji Cyfrowej”, którego celem było scalenie w bazie NUKAT rekordów bibliograficznych utworzonych w bibliotekach lokalnych. Część katalogerów, w latach 2011–2012 uczestniczyła w IV etapie scalania: wprowadzenie ręczne do bazy NUKAT rekordów z katalogu lokalnego, których nie było w katalogu centralnym.

W 2013 r. nastąpiła przeprowadzka do nowego budynku BUWr przy ulicy ul. Fryderyka Joliot-Curie 12. Wielu z nas darzy sentymentem historyczny budynek przy ulicy Szajnochy, ale nowe, dobrze oświetlone, czyste, przestronne pomieszczenia, a przede wszystkim – brak uciążliwego ulicznego hałasu spowodowały, że pracownicy prawie „bezboleśnie” zaaklimatyzowali się w nowym budynku. Cały Oddział ulokowany został na jednym poziomie, co usprawniło pracę i komunikację między pracownikami.

Po decyzji o objęciu opracowaniem komputerowym zbiorów zabezpieczonych, wszystkie nabytki wpływające do Oddziału, bez względu na datę wydania, będą widoczne w katalogu centralnym NUKAT i lokalnym BUWr.

Od lipca 2015 r. rekordy bibliograficzne, spełniające określone kryteria, zatwierdzane są automatycznie i wprowadzone do bazy NUKAT. Skraca to czas oczekiwania na rekord o 1 dzień, a stało się to możliwe dzięki wysokiej jakości pracy oraz rozbudowanej kontroli automatycznej.

W latach 1995–2008, w miarę pozyskiwania środków finansowych przez dyrekcję BUWr i biblioteki specjalistyczne, trwała retrospektywna konwersja katalogu. Retrokonwersja, w formie prac zleconych, objęła w pierwszej kolejności: podręczniki i skrypty, literaturę emigracyjną, publikacje pracowników Uniwersytetu Wrocławskiego, serię *Acta Universitatis Wratislaviensis*, księgozbiór podręczny *Lectorium BUWr*, wybrane księgozbiory bibliotek instytutowych.

2. Droga książki w Oddziale Wydawnictw Zwartych

Droga książki to „wszystkie kolejne czynności bibliotekarskie, związane z nabyciem książki dla biblioteki, jej włączeniem do zbiorów i udostępnieniem czytelnikowi” [15, s. 29].

Jednym z etapów na tej drodze jest katalogowanie „sporządzanie, zgodnie z obowiązującymi zasadami opracowania zbiorów, opisów katalogowych, w celu utworzenia

katalogu bibliotecznego” [3, s. 145]. Opis bibliograficzny książki jest podstawowym elementem katalogu tradycyjnego i komputerowego.

Na stanowiskach komputerowych w Oddziale Wydawnictw Zwartych zainstalowano klienta systemu Virtua z gotowymi formularzami do wszystkich rodzajów rekordów. Przystępując do pracy należy wybrać z menu odpowiednie ustawienia opcji wprowadzania danych do obszaru roboczego. Prawidłowo ustawione opcje katalogowania pozwalają między innymi na:

- automatyczne dodanie symbolu domyślnego biblioteki WR_U, (symbol dopisany do oryginału rekordu w bazie NUKAT, kopiowanego do bazy lokalnej),
- wskazanie, czy rekord ma być weryfikowany przy zapisywaniu do pliku i do bazy, w celu wstępnej korekty,
- wskazanie podpól, które nie będą kopiowane do powielanych rekordów,
- wskazanie podpól, których zawartość nie będzie kopiowana do powielanych rekordów,
- pojawianie się okien zawierających ostrzeżenia i inne informacje, np. o rekordach które nie przeszły procesu walidacji i przed skopiowaniem wymagają modyfikacji.

Przystępując do pracy nad książką sprawdzamy – czy rekord bibliograficzny dla katalogowanej pozycji istnieje w bazie NUKAT i czy nie został już skopiowany do bazy lokalnej, o czym informuje symbol biblioteki dodany w odpowiednim polu (pole 972 WR_U). Zgodnie z zasadą, że dla nowego dokumentu tworzy się jeden rekord bibliograficzny, sprawdzamy czy w tym samym czasie książka nie pojawiła się w innej bibliotece współkatalogującej i czy nie została wprowadzona do obszaru roboczego.

Obszar roboczy – to narzędzie, dostępne na stronie Centrum NUKAT, do przeglądania rekordów już opracowanych, ale jeszcze niewidocznych w katalogu. Obszar roboczy, aktualizowany co godzinę, pozwala uniknąć powielania pracy nad tą samą książką. Zaoszczędzony czas można przeznaczyć na inne czynności.

Mając pewność, że książka nie jest opracowywana na innym stanowisku, czy w innej bibliotece, sporządzamy opis bibliograficzny. Jeśli książka jest kolejnym wydaniem, skorzystamy z ikony *Edytor Marc* i stworzymy kopię rekordu w nowym oknie. Tak sporządzony rekord wymaga tylko modyfikacji w polach stałej i zmiennej długości, często posiada również komplet haseł przedmiotowych. Stosując komendę *Copy Tag* lub *Delete Tag*, możemy skopiować lub usunąć jednocześnie kilka pól, oznaczonych w kratkach po lewej stronie edytowanego rekordu. Jeśli książka przeznaczona jest do wolnego dostępu, wystarczy tylko zmodyfikować *cutter* w bazie lokalnej BUWr. Duplikowanie rekordów oszczędza czas zarówno katalogera jak i korektora.

Wpisując książkę po raz pierwszy, korzystamy z gotowego formularza zaopatrzonego już w *sigla* katalogera (pole 040) i symbol biblioteki (pole 972) pobieramy z indeksu formę ujednoliconą hasła z khw do pól indeksowanych. Obecnie mając pewność, że hasło będzie wykorzystane w opisie formalnym i przedmiotowym (rekord khf i rekord JHP KABA) tworzy się jeden rekord uniwersalny (odpowiednio wypełniając pola stałej długości).

Niekiedy rekord trzeba uzupełnić dodatkowymi polami, których nie posiada gotowy formularz.

Szczególnie ważne są pola 856 odsyłające do elektronicznej wersji dokumentu lub jego części np. spisu treści, oraz zawierające adres www elektronicznej wersji okładki książki.

Po wypełnieniu wszystkich potrzebnych pól, przed przesłaniem do obszaru roboczego, warto skorzystać z ikony *Edytor Marc* – podgląd karty katalogowej (zakładki „Pełny opis” lub „Marc”), spojrzeć na rekord w formie karty katalogowej, poprawiając ewentualne błędy. Przerzucając kompletny rekord bibliograficzny do obszaru roboczego system informuje nas za pomocą okien o błędach walidacji rekordu, daje to możliwość kolejnej autokorekty.

Najlepszą korektą jest jednak „szkiełko i oko” korektorów Centrum NUKAT oraz innych katalogerów. Do komunikacji między korektorami i katalogerami z różnych ośrodków na temat poprawności rekordu służy pole 009.

Na opracowanie książki składa się opracowanie formalne, przedmiotowe oraz Klasyfikacja Biblioteki Kongresu. Opracowanie przedmiotowe, w zależności od doświadczenia i umiejętności katalogera, można utworzyć i dodać na etapie opracowania formalnego, lub po zatwierdzeniu rekordu w bazie. Symbol KBK (pole 050 Klasyfikacja Biblioteki Kongresu) i hasła przedmiotowe w języku LCSH (pola 699) dodaje się po pojawieniu się rekordu w katalogu BUWr. Przejmuje się *cutter* z kolejnych wydań książki (modyfikując datę wydania), zaleca się pobieranie gotowych *cutterów* z Biblioteki Kongresu oraz polskich bibliotek, z wolnym dostępem, tj. Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego i Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego. Znaczenie wolnego dostępu, czyli bezpośredniego dostępu do zbiorów bibliotecznych znajdujących się w magazynach, najtrafniej zdefiniował Umberto Eco. „Dlaczego dostęp do półek jest tak ważny?” ponieważ główną funkcją biblioteki „jest odkrywanie książek, których istnienia się nie podejrzewało, a które, jak się okazuje, są dla nas niezwykle ważne. Co prawda, można dokonać tego odkrycia przeglądając katalog, ale nie ma nic bardziej pouczającego i pasjonującego niż szperanie po półkach, na których zgromadzone zostały wszystkie książki na określony temat, czego w katalogu ułożonym według autorów nie da się odkryć, i znalezienie obok szukanej książki innej, której się nie szukało, ale która okazuje się dla nas fundamentalna” [4, s. 27–28].

Przy pracy, mając otwartych wiele połączeń, warto korzystać z ikon znajdujących się na pasku narzędzi. Ikona „Refresh Connection” pozwala na odświeżenie połączenia przez zatrzymanie i ponowne uruchomienie połączenia, bez straty edytowanych rekordów.

Pomocna w wyszukiwaniu rekordów ze statusem oraz sporządzaniu dziennej statystyki, jest opcja z paska menu „Wyszukiwanie wg statusu”, zaś „Szukanie w katalogu – słowa z opisu-w całym opisie” wykorzystywana jest przy opracowaniu przedmiotowym, czy prowadzeniu dziennej i miesięcznej statystyki *cutterów*.

Ponieważ nie wszystkie dane potrzebne do skatalogowania książki pochodzą z autopsji, niekiedy trzeba uzupełnić opis o informacje pochodzące spoza katalogowanej pozycji. Czasy kiedy Przewodnik Bibliograficzny w wersji elektronicznej, bibliografie narodowe (na płytach CD-ROM) dostępne były tylko na jednym stanowisku komputerowym – odeszły do przeszłości. Obecnie w pracy znajdujemy skierowanie do źródeł na stronie domowej biblioteki lokalnej – BUWr, Centrum NUKAT i w Internecie.

Strona domowa Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu, zapewnia dostęp, z możliwością zamawiania komputerowego książek, do katalogu komputerowego (<http://www.bu.uni.wroc.pl/katalog>) i zdigitalizowanego katalogów kartkowych BUWr (<http://www.bu.uni.wroc.pl/katalogi/zdigitalizowane>).

Na stronie BUWr w zakładce „Aktualności” z „Serwisu Nowości”, prowadzonego przez Oddział Informacji Naukowej, pobierane są adresy internetowe do pól 856 (spisy treści i skany okładek książek). W przypadku okładek – OIN jest odpowiedzialny za przechowywanie zeskanowanego obrazu okładek oraz za aktualizację adresów WWW obrazków.

Bardzo przydatne są „e-Źródła-Bazy danych”, w układzie alfabetycznym znajdują się między innymi bibliografie przedmiotowe: dostępne bez ograniczeń, w sieci BUWr, bądź w bibliotekach instytutowych, warto też wymienić Informator Nauki Polskiej, Zeitschriftendatenbank, ISSN-online.

Moduł „Przydatne adresy” zawiera adresy internetowe różnorodnych źródeł informacji, m.in. katalogów: w tym katalogi online wrocławskich bibliotek naukowych, bazy Biblioteki Narodowej, *Library of Congress Online Catalog* oraz katalogi rozproszone: polski KaRo i niemiecki KVK – *Karlsruher Virtueller Katalog*. Na stronie znajdują się również wyszukiwarki i katalogi stron (polskie i zagraniczne).

Każdy kataloger sam tworzy sobie „internetowy warsztat pracy” tworząc zakładki np.: *LibWeb Library WWW Servers – World Libraries Online* (biblioteki 164 krajów), Elektroniczna Baza Bibliografii Estreichera (EBBE), *Deutsche Biographie*, Onet.pl.-Słowniki-Centrum Tłumaczeń i wiele innych. Wykorzystywana jest również baza Oddziału Gromadzenia, gdzie można sprawdzić datę przekazania książki do Oddziału, czy informację o dokumentach towarzyszących.

Dostępny na stronie Centrum NUKAT – „Warsztat katalogera” zawiera: formaty Marc 21, ustalenia bibliograficzne i formalne, transliteracje, nazwy wydawców, skróty stosowane w bazie NUKAT; narzędzia: przeglądanie obszaru roboczego, rekordy zatrzymane 0 (bibliograficzne i khw), zatrzymane automatycznie, niespełniające kryteriów wstępnej kontroli poprawności formalnej rekordów. Przyczyna zatrzymania podana jest w wykazie zbiorczym a obowiązek poprawy spada na autora rekordu.

Każdy z pracowników posiada służbowe konto poczty elektronicznej i może komunikować się z bibliotekami współkatalogującymi, Centrum NUKAT, wydawcami książek. Ponieważ wymagane jest prowadzenie dziennej statystyki, zamiast tradycyjnego zeszytu w kratkę można wykorzystać arkusz kalkulacyjny i notatnik znajdujący się w pakiecie biurowym *OpenOffice.org 3.2*.

Konieczność kształcenia ustawicznego nie omija bibliotekarzy, a postrzeganie Biblioteki jako „organizacji uczącej się” wręcz wymusza na pracownikach podnoszenie kwalifikacji i ciągłe samokształcenie. Jedną z form uczenia się w Bibliotece są organizowane przez Centrum NUKAT, w formie wideo- i telekonferencji, szkolenia i warsztaty dla katalogerów. Materiały z nich dostępne są na stronie internetowej Centrum NUKAT „Zakładka szkolenia”.

Zakończenie

Wykorzystanie nowych narzędzi, Internetu przyczyniło się do skrócenia czasu poszczególnych procesów bibliotecznych, dzięki dużej liczbie indeksów zwiększyło możliwości wyszukiwania, wyeliminowało dublowanie pracy. Internet, jako źródło wyszukiwania informacji potrzebnych w procesie katalogowania, zapewnia większy dostęp do informacji o zbiorach i ich dostępności oraz jest nieodzowny w promocji, komunikacji i procesie samokształcenia.

Podstawowe zadanie Biblioteki polegające na zapewnieniu „dostępu do materiałów bibliotecznych i zasobów informacyjnych niezbędnych do prowadzenia prac naukowo-badawczych oraz zawierających wyniki badań naukowych” [16] realizowane przy pomocy nowych technologii stało się łatwiejsze i szybsze.

Budowa warsztatu badawczo-dydaktycznego w oparciu o narzędzia elektroniczne, dostęp do informacji o zbiorach przez Internet, umożliwiły realizację idei „biblioteki otwartej”, poprzez katalog online zapewniając bezpłatny, powszechny dostęp do zbiorów, nieograniczone godziny pracy instytucji i miejscem zamieszkania użytkownika.

Bibliografia załącznikowa

1. *Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu* [on-line], [dostęp 19.07.2015]. Dostępny w: <http://www.bu.uni.wroc.pl>.
2. BURCHARD, M. Narodowy Uniwersalny Katalog Centralny NUKAT a przemiany w bibliotekach [on-line]. W: *Biblioteki naukowe w kulturze i cywilizacji*. Poznań: Biblioteka Główna Politechniki Poznańskiej, 2005 [dostęp 25.08.2015]. ISBN 83-910667-2-6. Dostępny w: https://library.put.poznan.pl/2005/pdf/konf_2005_1.pdf.
3. CZAPNIK, G., GRUSZKA, Z. *Podręczny słownik bibliotekarza*. Warszawa: Wydaw. SBP, 2011. ISBN 978-83-61464-396.
4. ECO, U. *O bibliotece*. Warszawa: Świat Książki, 2007. ISBN 978-83-347-0682-2.
5. GURZYŃSKA-BOCIEK, D. Czynniki determinujące pełnienie funkcji naukowo-badawczych przez biblioteki uczelniane. W: H. Suchojad (red.). *Funkcje naukowo-badawcze biblioteki akademickiej*. Kielce: Biblioteka Główna WSP im. J. Kochanowskiego, 1996, s. 61-71. ISBN 83-907256-0-6.
6. *Komputeryzacja Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu – dziesięć lat doświadczeń* [on-line], pod red. Grażyny Piotrowicz. Wrocław: e-Wydaw. BUWr, 2006. [dostęp 25.08.2015]. ISBN 978-83-921013-2-1. Dostępny w: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/dlibra/doccontent?id=1636&dirids=1>.
7. *Komunikat Nr 2 Dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu z dnia 7.06.2010* [on-line], [dostęp 17.09.2015]. Dostępny w: <http://www.bu.uni.wroc.pl/print/book/export/html/2229>.
8. *Komunikat Nr 3 Dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu z dnia 1.07.2010* [on-line], [dostęp 17.09.2015]. Dostępny w: <http://www.bu.uni.wroc.pl/print/book/export/html/2227>.
9. MEINARDI, G. Rola współczesnego bibliotekarza w organizacji i unowocześnianiu tradycyjnego warsztatu pracy naukowej i dydaktycznej w bibliotece uczelniane. W: H. Suchojad (red.). *Funkcje naukowo-badawcze biblioteki akademickiej*. Kielce: Biblioteka Główna WSP im. J. Kochanowskiego, 1996, s. 73-91. ISBN 83-907256-0-6.
10. *NUKAT-katalog zbiorów polskich bibliotek naukowych* [on-line], [dostęp 19.07.2015]. Dostępny w: <http://centrum.nukat.edu.pl>.
11. *O Bibliotece – Misja Biblioteki* [on-line], [dostęp 19.07.2015]. Dostępny w: <http://www.bu.uni.wroc.pl/o-bibliotece/organizacja-biblioteki-misja>.
12. *Oddział Wydawnictw Zwartych* [on-line], [dostęp 19.07.2015]. Dostępny w: <http://www.bu.uni.wroc.pl/oddzialy/szajnochy/oddzial-wydawnictw-zwartych>.
13. OŻÓG, J. *Zarys historii Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu*. Wrocław: Wydaw. Uniwersytetu Wrocławskiego, 1995. ISBN 83-229-1400-8.

14. PIOTROWICZ, G. Biblioteka Uniwersytecka. Wczoraj, dziś, jutro. W: *Śląska Republika Uczonych*. Wrocław: Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Towarzystwo Oświatowe, 2008, vol. 3, s.701-747. ISSN 1733-2699.
15. PRZELASKOWSKI, R. *Biblioteka i jej organizacja*. Wyd. 2 znacznie zm. i rozsz. Warszawa : Państwowy Ośrodek Kształcenia Korespondencyjnego Bibliotekarzy, 1960. Kurs dla Pracowników Bibliotek Powszechnych ; 2.
16. *Ustawa z dnia 27.06.1997 r. o bibliotekach*. Stan prawny na dzień:23.08.2013r. [on-line], [dostęp 22.08.2015]. Dostępny w: <http://www.przepisy.gofin.pl/przepisy,4,197,209,3217,,20130823,ustawa-z-dnia-27061997-r-o-bibliotekach.html>.